

Aatteen juurilla

(Yliopisto 14/06)

Luomuporkkanat ovat selvästi parempia kuin tavalliset, uskoo **Elina Särkelä** havainneensa (*Yliopisto* 11/06). Juuri tästä kertoo samassa yhteydessä julkaistu **Alexi Ahtolan** artikkeli, jonka aiheena on psykologi **Marieke Saherin** väitöskirja.

Ruotsissa **Åsa Haglund** tutki kasviksia kaksoissokkokeilla vuonna 1998. Toisin kuin ihmiset uskoivat, tavalliset porkkanat maistuivat heistä ”enemmän porkkanalta”, kun taas luomuporkkanoissa oli ”karvas maku”. Ja kun tomaatin uskoteltiin olevan luomua, koehenkilöt väittivät sen maistuvan paremmalta.

Makuasioista kannattaa siis kiistellä, pätevin sokkotutkimuksin. Bisnes panostaa mielikuviiin. Tiedeväen vastuulle jää tosiolevainen. Maailman tuhannet kasvibiologit eivät ole kapitalismin käsikassaroita, kuten kauppa- ja eläintieteiden professori **Mikko Ahonen** väittää seuraavassa *Yliopisto*-lehden numerossa (12/06).

Maatalouden valtavin ympäristövaikutus maailmassa: rehevimmät luonnonalueet vallattiin ihmisen käyttöön. Luonnon vuoksi meidän tulisi nyt tuottaa näiltä läänityksiltä hyödykkeitä tehokkaasti. Tuottavuuden parantuessa voidaan osa vallatusta alueesta palauttaa luonnon käyttöön, vaikkapa metsittämällä uudelleen Etelä-Euroopan tuhatvuotisia tärviöitä.

Kehityksessä satotaso on heikko ja köyhät raivaavat lisämaata sademetsistä. Luomu pahentaisi painetta alkuperäisluonnon tuhoamiseen.

Suomessa luomu lähes puolittaa satotason, totesi Kasvintuotannon tarkastuskeskus toissavuonna. Luomun ympäristö- ja terveyshyödyistä näyttö on niukkaa. Kansanterveys kyllä kärsii, kun hinnan noustessa kasviksia syödään vähemmän. Eetikkoa kirpaisee, että sairaita eläimiä ”hoidetaan” poppakonsteilla.

Mistä on kysymys? Luomussa luonnontieteiden keskeisiä osia on kielletty, etenkin synteettinen kemia. Ihmisen valmistamia aineita ei saa käyttää, vaikka ne olisivat turvallisempia ja parempia kuin ”luonnon kemikaalit”. Edes lyijytöntä bensaa ei näillä eväillä rakennettaisi.

Magiaahan se. Perustana on 1600-luvulla suosittu vitalismin aate: luultiin, että eliöiden valmistamissa aineissa on mystinen ”elonvoima”. Orgaanisen kemian synty lakaisi aatteen historian roskatynnyriin ja sieltä luontaisbisnekseen.

Jukka Rajalan kehityshaasteisiin (*Yliopisto* 12/06) toteaisin, että eivät biologit tiedettä torju. Optimitulos saadaan parhaita keinoja yhdistelemällä. Luomussa se ei käy.

Torjuntaeliöitäkin sopii palettiin, ekoriskien rajoissa, jos edut ihmiselle ja ympäristölle on tieteellisesti osoitettu. "Luonnon mukaisuus" on romantiikan aatehistoriaa eikä takaa mitään luonnontieteissä.

Aatteellinen biologia tapaa sitä vastoin käydä vaaraksi, todistaa historia. **Stalin** tuhosi genetiikan (ja siis maatalouden), uskoen luovansa yli-ihmisen kurilla ja kasvatuksella. Vegaani **Hitler** hävitti ali-ihmiset (ja miltei maataloudenkin), tavoitteenaan "maan ja veren ykseys" ja luomu. **Maon** "suuren harppauksen" aatebiologia ajoi maatalouden katastrofiin, ja nälkään kuoltiin taas kasapäin.

Kansanperinnettäkin sopii kerätä, kuten lehden toimitus totesi edelliseen kirjoitukseeni vastatessaan (11/06) – kunhan sitä ei myydä meille tieteenä.

JUSSI TAMMISOLA, FL, MMT,
KASVINJALOSTUKSEN DOSENTTI